

KONKURS POLONISTYCZNY DLA UCZNIÓW KLAS IV – VIII SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

ETAP REJONOWY
28 listopada 2019 r.

Uczennico/Uczniu:

1. Na rozwiązanie wszystkich zadań masz 90 minut.
2. Pisz długopisem/piórem - dozwolony czarny lub niebieski kolor tuszu.
3. Nie używaj ołówka ani korektora. Jeżeli się pomylisz, przekreśl błąd i napisz inną odpowiedź.
4. Pisz czytelnie i zamieszczaj odpowiedzi w miejscu do tego przeznaczonym.
5. Błędy ortograficzne występujące w Twoich odpowiedziach do zadań 1-12 obniżają ocenę zadania o 1 punkt.
6. W pozostałych zadaniach wymagana jest pełna poprawność językowa, stylistyczna, ortograficzna i interpunkcyjna.
7. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.

Życzymy powodzenia!

Maksymalna liczba punktów	40	100%
Uzyskana liczba punktów		%
Podpis Przewodniczącej/ego		

TEKST I

Jan Parandowski, *Mitologia* (fragm.)

Kiedy wybuchła wojna, Odyseuszowi piękna Penelopa właśnie urodziła syna. Kołysać dziecko, słyszeć jego pierwsze gaworzenie, brać je na ręce i nieść do dziadka Laertesa, siedzieć w cieniu drzew i patrzeć na żonę karmiącą niemowlę, pod wieczór odbierać raporty zarządców i naczelných pasterzy, jakie urodzaje, ile cieląt, a ile prosiąt przybyło, wyjść o świcie do wilgotnego sadu i podcinać gałązki drzewek lub krzątać się dokoła winnych latorośli, urządzić biesiadę z przyjaciółmi – mięso wyborne, chleb świeżutki, dobre wino – posłuchać pieśni wędrownego śpiewaka lub opowiadań ludzi starych i bywałych – w takich codziennych, zdrowych radościach zamykał się krąg wszystkich jego pragnień. Wojna, odbierająca mu to wszystko nagle i gwałtownie, odrzucająca go w strony obce i dalekie – wydawała mu się potworną niesprawiedliwością. Z początku udawał szaleńca, aby nie pójść. Ale podstęp wykryto.

Porzucając żonę i syna Telemacha, obiecywał jak najrychlej powrócić. Tymczasem lata mijały, a wojna trwała. Gdy wreszcie Troja padła, nie było w całym obozie greckim człowieka, który by gorliwiej sposobił się do drogi. Odyseusz był przekonany, że najdalej za dwa tygodnie, licząc konieczne postoje i nieoczekiwane przeszkody – dobije do brzegów Itaki. Los pokierował inaczej.

Jan Parandowski, *Mitologia*, Londyn 1992.

Zadanie 1. (0–1)

...../1

Wybierz z ramki jedno określenie Odyseusza, które zgodne jest z treścią fragmentu. Uzasadnij swój wybór, odwołując się do tekstu.

empatyczny mizantrop domator kunktator jowialny

Określenie:

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

Zadanie 2. (0–1)

...../1

Wyjaśnij, jaką funkcję pełnią użyte w pierwszym akapicie wyliczenia.

.....

.....

.....

Zadanie 3. (0–1)

...../1

Odwołując się do znajomości całego mitu, wyjaśnij, jakie były przyczyny i konsekwencje konfliktu Odyseusza z Posejdonem.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 4. (0–1)

...../1

Uzupełnij plan podróży Odyseusza. Wpisz w luki brakujące informacje.

1. Wypłynięcie z Troi.
2. Zjedzenie przez marynarzy zaczarowanego ziela w kraju Lotofagów.
3. Spotkanie z olbrzymem o imieniu
4. Podarowanie Odyseuszowi przez Eola worka zawierającego
5. Zatopienie jedenastu statków przez dzikich Lajstrygonów.
6. Pobyt na wyspie czarodziejki o imieniu
7. Spotkanie z wróżbitą o imieniu
8. Spotkanie z syrenami.
9. Przeplnięcie między Skyllą a Charybdą.
10. Zjedzenie wołów boga Słońca.
11. Pobyt u Kalipso na wyspie
12. Pomoc udzielona przez Feaków, poddanych króla
13. Powrót do Itaki.

...../2

Zadanie 5. (0–2)

1. Wyjaśnij, w jaki sposób podane związki frazeologiczne łączą się z mitem o Odyseuszu. Podaj ich znaczenie przenośne.

Kasandryczne wieści

.....
.....

Wrócić do Itaki

.....
.....

2. Podaj przykłady dwóch innych związków frazeologicznych związanych z tym mitem. Wyjaśnij ich znaczenie dosłowne i przenośne.

Przykład 1.

.....
.....

Przykład 2.

.....
.....

Zadanie 6. (0–2)

...../2

Zinterpretuj poniższy wiersz. Zwróć uwagę na kontekst mitologiczny, kreację podmiotu lirycznego i zastosowane przez poetkę środki stylistyczne.

Maria Pawlikowska-Jasnorzewska, *Kobieta, która czeka*

Czeka, patrzy na zegar swych lat,
gryzie chustkę z niecierpliwości.
Za oknem świat zszarzał i zbladł...
A może już za późno na gości?

M. Pawlikowska-Jasnorzewska, *Kobieta, która czeka*,
[w:] *tejże, Pocałunki miłości*, Warszawa-Rzeszów 2003, s.69.

.....
.....
.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

TEKST II

Aleksander Fredro, *Zemsta* (fragm.)

CZEŚNIK

jakby do siebie

Piękne dobra w każdym względzie –

Lasy – gleba wyśmienita –

Dobrą żoną pewnie będzie –

Co za czynsze! – To kobiéta!...

Trzy folwarki!

DYNDALSKI

Miła wdowa.

CZEŚNIK

Arcymiła, ani słowa. [...]

Qua opiekun i *qua* krewny,

Miałbym z Klarą sukces pewny;

Ale Klara młoda, płocha,

Chociaż dzisiaj i pokocha,

Któż za jutro mi zaręczy! [...]

CZEŚNIK

obracając się ku niemu

Tu sęk właśnie!

Na toż bym się, mocium panie,

Kawalerstwa dziś wyrzekał,

uderzając w stół

By kto... niech go piorun trzaśnie!

Długo będzie na to czekał, [...]

Ma dochody wprowadzie znaczne –

Podstolina ma znaczniejsze;

Z wdówką zatem działać zaczę. [...]

Ale mnie się wszystko zdaje...

DYNDALSKI

Ona czegoś więcej czeka.

CZEŚNIK

parskając śmiechem

Ona czegoś... więcej... czeka...
A bodajże cię, Dyndalu,
Z tym konceptem! – Czegoś czeka!
śmieje się
Tfy!... jakżem się uśmieł szczerze!
Czeka! – bardzo temu wierzę. [...]
Jeszcze młoda jest i ona,
Ależ wdowa – doświadczona –
Zna proporcją, mocium panie,
I nie każe fircykować,
Po kulikach balansować. [...]

PAPKIN
Bóg z waszmością, mój Cześniku. [...]

CZEŚNIK
Czym ja zechcę, Papkin będzie,
Bo mnie Papkin słuchać musi. [...]

PAPKIN
Chciej rozważyć.

CZEŚNIK
Już się stało.
Teraz inne dam zlecenie:
Mości Papkin – ja się żenię.

PAPKIN
Ba!

CZEŚNIK
przedrzeźniając
Cóż to: ba?

PAPKIN
Tak się cieszę!
I w tę sprawę chętnie spieszę.
Powiedz, gdzie mam błysnąć chwałą;
Mamże zostać dziewosłębem?
Mamże zmusić zbyt zuchwałą?
Mamże skłonić zbyt nieśmiałą?
Mamże, jeśli cudzą żoną,
Jej tyrana przeszyć łono?...

CZEŚNIK
Cóż, u diabła, za szaleństwo!

PAPKIN
Znasz, Cześniku, moje męstwo.

CZEŚNIK
Słuchaj: mówiąc między nami,
Bez mej chluby, twej urazy,
Więcej niż ty, mój Papkinie,
Mam rozumu tysiąc razy.
Papkin chce przerwać, co Cześnik znakiem wstrzymuje.
Lecz rozprawiać z niewiastami,
Owe jakieś bałamutnie,
Afektowe świegotanie –

Niech mi zaraz łeb kto utnie,
Nie potrafię, mocium panie.
Ty więc musisz swą wymową...

PAPKIN

Jest już twoją – daję słowo –
Chcesz, przysięgnę – masz już żonę,
Bo ja szczęście mam szalone:
Tylko spojrzę, każda moja,
A na każdą spojrzeć umiem.
Idę.

CZEŚNIK

Dokąd?

PAPKIN

Prawda, nie wiem.

CZEŚNIK

Podstolina...

PAPKIN

Już rozumiem.

CZEŚNIK

zatrzymując go

Tu ją czekaj.

PAPKIN

Ani słowa!

Za godzinę jest gotowa.

CZEŚNIK

odchodząc

Ja potrafię ci odwdzińczyć.

PAPKIN

Za Cześnika można ręczyć.

A. Fredro, *Zemsta*, Kraków 2018.

Zadanie 7. (0–1)

...../1

Odpowiedz na pytania na podstawie przytoczonego fragmentu i całości utworu.

1. Jakie okoliczności ułatwiłyby Cześnikowi małżeństwo z Klarą?

.....

.....

2. Jakie trzy argumenty na korzyść wyboru Podstoliny przytacza Cześnik?

-
-
-

Zadanie 8. (0–1)

...../1

Która z przedstawionych we fragmencie *Zemsty* postaci mogłaby być nazwana fircykiem? Uzasadnij odpowiedź dwoma argumentami, odwołując się do powyższego fragmentu *Zemsty* i całego utworu.

Fircykiem można nazwać

Uzasadnienie:.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 9 (0–1)

...../1

Zastąp podane niżej rzeczowniki pochodzące z fragmentu *Zemsty* ich współczesnymi odpowiednikami.

balamutnie –

dziewosłqb –

TEKST III

Adam Mickiewicz, *Pan Tadeusz* (fragm.)

Goście weszli w porządku i stanęli kołem;
Podkomorzy najwyższe brał miejsce za stołem: [...]
Mężczyznom dano wódkę; za czym wszyscy siedli,
I chłodnik zabelany milcząc żwawo jedli. [...]

Po chłodniku szły raki, kurczęta, szparagi,
W towarzystwie kielichów węgrzyna, malagi.
Jedzą, piją, a milczą wszyscy. Nigdy pono,
Od czasu jako mury zamku podźwigniono,
Który uraczał hojnie tylu szlachty bratów,
Tyle wesołych słyszał i odbił wiwatów,
Nie pamiętano takiej posępnej wieczerzy;
Tylko pukanie korków i brzęki talerzy,
Odbijała zamkowa sień wielka i pusta:
Rzekłbyś, iż zły duch gościom zasnurował usta. [...]

Do Tadeusza siedzi Telimena bokiem,
Pomięszana, zaledwie śmie nań rzucić okiem;
Chciała zasępionego Hrabiego zabawić,

Wyzwać w dłuższą rozmowę, w lepszy humor wprawić;
Bo Hrabia dziwnie kwaśny powrócił z przechadzki
A raczej, jako myślał Tadeusz, z zasadzki. [...]
Potem przysiadł się, jak mógł najbliżej, do Zosi,
Nalewa jej do szklanki, talerze przynosi,
Prawi tysiąc grzeczności, kłania się, uśmiecha,
Czasem oczy wywraca i głęboko wzdycha.
Widać przecież, pomimo tak zręczne łudzenie,
Że umizgał się tylko na złość Telimenie:
Bo głowę odwracając, niby nieumyślnie,
Coraz ku Telimenie groźnym okiem błysnie.

A. Mickiewicz, *Pan Tadeusz*, [w:] tegoż, *Dzieła wybrane*, t. 4., Warszawa 1992.

Zadanie 10. (0–2)

...../2

Wypisz z fragmentu *Pana Tadeusza* trzy archaizmy i zaproponuj ich współczesny odpowiednik.

Archaizm z fragmentu <i>Pana Tadeusza</i>	Współczesny odpowiednik (w znaczeniu, odmianie lub pisowni)

TEKST IV

Dojrzewanie i dojrzałość

Trzeba dojrzeć,

Aby dojrzeć...

J.I. Sztaudynger, *Dojrzewanie i dojrzałość*, [w:] tegoż, *Piórka*, Warszawa 1985.

Przeczytaj fraszkę Jana Izydora Sztaudyngera i wykonaj zadania.

Zadanie 11. (0–1)

...../1

Wybierz zdanie, które najlepiej oddaje sens fraszki. Podkreśl wybrane zdanie.

1. Im więcej mamy doświadczeń, tym trafniej oceniamy rzeczywistość.
2. Im więcej mamy doświadczeń, tym trudniej nam się dojrzewa.
3. Im więcej mamy doświadczeń, tym szybciej dojrzewamy.

Zadanie 12 (0-1)

...../1

Wskaż, który bohater przytoczonego fragmentu *Pana Tadeusza* mógłby się utożsamić ze słowami *Fraszki* Sztaudyngera. Uzasadnij swój wybór, odwołując się do treści utworu.

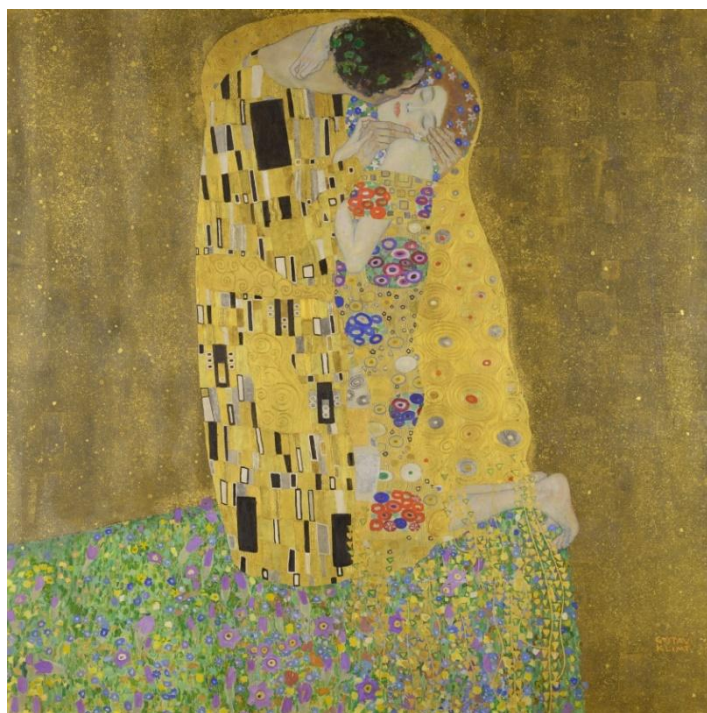
Bohater:

Uzasadnienie:

.....
.....
.....

TEKST V

Gustav Klimt, *Pocałunek*

Gustav Klimt, *Pocałunek*, 1907-1908, Österreichische Galerie Belvedere w Wiedniu

...../3

Napisz ogłoszenie, w którym zamieścisz krótki opis obrazu, odwołując się do konwencji malarskiej, techniki wykonania, kompozycji oraz tematu. Pamiętaj o tym, by zachęcić czytelników do poszukiwań.

[illegible]

TEKST VI

...../2

Czarownica (Maleficent), reż. Robert Stromberg (2014)

Zadanie 14. (0–2)

Na forum internetowym dla miłośników kina trwa dyskusja na temat tego, czy warto oglądać baśnie. Przeczytaj wpis jednego z internautów i napisz odpowiedź, w której przedstawisz swoje stanowisko. Uzasadnij je dwoma argumentami popartymi przykładami z filmu *Czarownica*.

Zadbaj o poprawność językową, stylistyczną, ortograficzną i interpunkcyjną.

Temat: Czy warto oglądać baśnie?

<https://movies.disney.com/maleficent-mistress-of-evil>

kinoman_2006 napisał: W dzisiejszych czasach oglądanie baśni nie ma najmniejszego sensu. Czego możemy z nich się nauczyć? Niczego! Postaci pokazane w filmie były zupełnie nieautentyczne i nieprzekonujące. Historia opowiadana była jak w bajkach czytanych dzieciom do snu, zaczynających się od słów „Dawno, dawno temu...”. Osobom, które z nich wyrosły, musi zabraknąć cierpliwości!

Re: Czy warto oglądać baśnie?

@kinoman_2006

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

SKOMENTUJ

UDOSTĘPNIJ

*Miłość to nie jest przygoda. Ma smak całego człowieka. Ma jego ciężar gatunkowy.
I ciężar całego losu.*

K. Wojtyła, *Przed sklepem jubilera*, Kraków 1988.

Zadanie 15. (0–20)

...../20

Wyobraź sobie, że uczestniczysz w przyjęciu weselnym Tadeusza i Zosi, bohaterów poematu Adama Mickiewicza. Twoim zadaniem jest wygłoszenie przemówienia na cześć pary młodej.

Napisz przemówienie, którego mottem uczynisz zamieszczony powyżej cytat z dramatu Karola Wojtyły *Przed sklepem jubilera*. W swojej pracy wykorzystaj znajomość całego dramatu oraz inny tekst kultury wymieniony w programie merytorycznym konkursu.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines, typical of primary school writing paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

[illegible]

[illegible]

Brudnopis